

Hamar kanta udako

PATXI EZKIAGA

Lasciate-utz ezazue (Dante)

Lasciate ogni speranza, o voi che entrate.
Halabaina ate horrek erakartzen gaitu
misteriozko leize barnerako haitzarte
bailitzan, zelaian bildu aurretik ondu

behar den belarraren azken urrin gozo.
Lasciate. Utz ezazue. Baina esperantza
larru-bizi zaigu, poema baten antzo
gure azalean, amets guztien triskantza

egitera bultzatzen gaituzten orduan,
desagertzeaz tatuiaturik dauzkagun
izenak eta amodioak, liburuan
jada aingeruaren oharrak. Idazteun.

Lasciate. Baina guk ez dugu ezer utzi nahi.
Eman zaiona gordetzen duena esker
oneko delako, nahiz bizitzaren uztai
laburra maiz samar gertatu zaigun anker.

Zuri, maitea, haraneko ispilu
haundiaren aurrean biluzik,
zure haragi argitsuaren urrekaraz, zilarrez, perlaz
bekaizti eta lapurrean
belarrak, loreak eta urak.

Dardarakada bordaren atarian,
karnabaren arrastiriko kantua
ganbarako leihotik nigana
eta zutaz lurrinduta
belar onduak eta mendafina
eta zutaz dirdirka
tximeleta
ezjakinean oraindik
zure arragoan ez direla
hegoak erretzen
baizik arima.

Behia eta zezena etxekita bortuan,
milioika urtez amodio berdina
Novalisen bertso ederraren tonuan:
Gorputza ukitu, ez zeruan baigina

baizik zeruan. Eta zerua ukitu,
baina ez ortze atmosferiko urdina,
gu bezain lur ta guk duguna zerutu.
Zerua, gau beltzaren izar uhina,

lurrean maite diren gizon-andreen,
amodiozko mundu guztien ispilu,
hatzez, ezpainez fereka daitekeen
Jainkoaren Zeruetako Erreinu.

Amodiorik ez dazaguen geroak
ez baitu gerorik eta, dakidanez,
laztanetan gorituriko beroak
sortu baininduen egun ezti batez.

Bizitza baino iresten ez duen bizitzak
ezin betiereko iraun eta horregatik
ikasi dugu heriotza jaten, balitzak
eta badirak gure plateran haurtzarotik

harik eta ematen dugun arte azken hatsa.
Jakirik gugan dagoen herio instintoa,
bidai luze hontan itsatsi zaigun lokatza
bezala, ez dela gurea baizik jaso.

Jakinik aberatsari eman dizkiogula
ideiak eta pobreari ikuskariak,
dutena soilik zaien arren sendo, mardula,
arbuiauz ameslarien begi zoliak.

Ahantziz mekanika baino zaharragoa
dela bizitza eta iragarki-spotetako
emakume irribartsuen dei mitikoa
baino eztiagoa zurea, eta hurbileko.

Jakinik alua, zakila eta bularrak
Santimamiñen ez zirela pornografia
baizik jainko ezkutuaren lehen aztarnak
maitasunaren bidetik gaitezen abia.

Zure gauetarako lumigasa,
ikustezinaren zitzelari;
haize kupelen, loredien nasa,
ur, harkaitz berrien ameslari.
Lainoberen etxerako alasa,
argi dardararen mozkorreri,
oin lokaztuen hurrengo urratsa,
begietako irri kulunkari.

Zure gauetarako kriseilua,
babesetik kanpo hain murrirtza,
mozkorraren bazterreko gernua,
andre baten itzal harrapagaitza;
bide atzeko gurdi abandonatua,
txoritzar kurpilduna bailitza;
zakurraren ibilera zalua,
azken txanpa guztien baliza.

Zure gauetarako argizaria
asmo eta arreguren kabia,
argi-nahi neurrigabeen haria,
iluntasunen filosofia,
jatorrizko munduentzat karia,
dugunaren begi nahasia,
oroimen zitalen errukaria
beltz eta zurien hitz hautsia.

Lehen nintzena ez izateko bat egin
eta hil, sexu barrenak egin baitu
heriotza izan gaitezen maitemin;
bat, bat bakarrik izatearen izu

larria, bat izanaren bakardade
hotza gainditu eta askosez niago
nadin. Eta amodioaren edabe
betikotzailea hartu batuago

gaitezen, ez biren bereiztapen urrun
baizik batasun. Eta gure kopetan
zirriboratu argi guztien ikur
zerukoia: ez garela laztanetan

baino, azalarekin epelduz azala,
gorputzen lokarriz loturiko arimak,
asetzeko itsasoa bezain zabala
zaigun egarria, gaur eta antzina.

Uda kanta

Busti ezazu zure hogeita zortzi urteko bihotza
ostadarraren pentzeletan
eta argi ezazu berriro urtaro iraganen aurpegia.
Feria-karruseletako zaldiño baizina
ibili dituzu, herriz herri, festaz festa,
bide guztiak,
biraka, biraka beti;
haurren begiraden intentsitatea,
amen soaren harrotasuna
zukan,
pasio behin
deslilurapen bestetan,
galtzaileen min guztien ihauterian
dantzatu beharko bagenu bezala,
autobusetan, tabernatan
utzitako amodio printzak,
aterkiekin batera,
zigarro mutur eta garagardo aparraren
ondoan.

Joan-etorrian ikusi zaitut,
gaueko espresoak utzitako kaian,
malkoak zukan, malkoak nigan
bion agurrerako banderak bailiran
Baina zu presentzia ezabagaitza zatzaizkit,
zakurrak abenidan bezala
eta ilbetea gure haraneko zeruan.
Zuk taiutu dituzu aspalditik
egunsentiak eta koloreak niretzat.
Eta dagoeneko ez dakit zer den denbora.

Traktoreak belardian gora eta behera dabilta
bilduz orain bi aste zuretzat uste nituen
lore eta belar onduak.

Belagoa igel eta birao kantu egin da.
Den dena orainaldi eta premia bilakatu zait.
1983tik zaude haranean. Nirekin.
Ganbararen metalezko teilatuak
haizetearen orroa eskaintzen digu
eta, larritasunez, euri tanta.
Iratzez, urez eta izaiez gainezkako Mazetik
oreinaren dei amodioz mozkorra datorkigu
izarrekin lehian eta lainoberarekin.

Maitea,
jar itzazu bata bestearen ondoan
zure mila begiak
eta osa ezazu zure uztaiak.
Gure laztanen gorria dauka
eta gure ezpain lotuen usaina.
Gogora ezazu,
baina amets egiten duzunetan bezala
gogora
egin dugun bidea,
elur-jauzi
lehorte
doinu
eta,
biok bakarrik uler dezakegun iheroglifiko moduan,
gure halabeharrezko helmuga
batua.

Eta gogora ezazu,
baina amets egiten duzunetan bezala
gogora
zentzumen biluzen kantua dela
ondino ederrena
eta, musika horretan betikotasunarekin esposaturik
dagoela oraina
eta ez dudala hitz gehiagoren beharrik
eraiki ahal izateko
zure ertzetik nirera
dihoan zubia.

Ezerezak apainduriko saloian
dantza eroan diharduten gizakiak
gara, ezjakinarena gure erraian
eta aspaldidanik, dohan, materiak

eman digun zalantza dantzakidetzat.
Antzerki huts bateko hondar alea
baigina, teoria hotzak guretzat
eta, gero eta nekezago sinestea.

Irakurri berri dut. Eta halere
uste dut atomo bakoitzak duela
kanturik eta gure erritmoak bere
dantzari ezartzen diola ustela

eta biziaren arteko lotura;
sorkuntza garelako eta hondamen,
ezer jaio, ezer hil gabe, natura
infinito aldakorra. Lilura.

La Quai d'Orsayn sartu berri naiz
eta eseri andre biluzaren
aurrean, bular sagarrak ekaitz
ondorengo muino dirdaitsuen

ispilu, bilo sarria bizi
iturriaren ondoko belar
xamur. Eta Paris udaberri
dela gogoratu dut, eme-har

sintesiaren eguzki, sagar-
mendi bikoteen amodio,
oroiturik, behingoz, ozpin-negar
haina garela dantzari-ardo.

Gure ikuspegia hala den arren
mundua ez dela, ez, ilusio;
ilargi, lur eta ekiaren
lotura-haria ez dela adio

baten hauts baizik betiereko.
Xori migralarien bidaiak
maitemina duela medio,
argi-itsasoa kai gure ibaiak.

Ai, nire azken tristezia hotza!
jakin haurtzaro orok duela,
zahartzaro eta heriotza,
beste batzuk izango direla

nire ordeaz haur, haien oihuak
gaitzespen baten seinale labur,
batealarien amorruak
hautsiriko pilotaren ikur.

Hainbat maitasun, hainbat maitasun,
eta halere heriotza garaile!
Hainbat erloju, hainbat erloju
eta jakin oraina halere

haur jolasen aurretik amaitzen
dela, eta galdetu posible den
bizitzea izar ttipi baten
barruan, herio gorputz honen

ezbestelako batean, hotzez
jantzi gaituen kimika utzi
eta Bideak, Egiak lorez
beteriko etxe berrian bizi.